



Харківський національний  
університет імені В. Н. Каразіна



Всеукраїнський інститут  
клієнт-центрованої  
і експерієнтальної психотерапії

# **СИНДРОМ «ЕМОЦІЙНОГО ХОЛОДУ» В МІЖСОБИСТІСНИХ СТОСУНКАХ**

Монографія

За редакцією О. С. Кочаряна

**Рецензенти:**

**Т. Б. Хомуленко** – доктор психологічних наук, професор, завідувачка кафедрою практичної психології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;  
**О. Ф. Іванова** – доктор психологічних наук, професор, завідувачка кафедрою загальної психології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

*Затверджено до друку рішенням Вченої ради  
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна  
(протокол № 6 від 29.05.2018)*

*Затверджено до друку рішенням тренерської ради  
Всеукраїнського інституту клієнт-центрованої і експерієнтальної психотерапії  
(протокол № 5 від 21.05.2018)*

**Синдром «емоційного холоду» в міжособистісних стосунках»: монографія / [кол. авт.] ; за ред. О. С. Кочаряна. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. – 276 с.**

ISBN 978-966-285-592-0

В роботі узагальнено феноменологію порушень міжособистісних стосунків, таких як міжособистісна залежність, контрзалежність, страх психологічної інтимності, самотність тощо, які концептуалізовано як синдром «емоційного холоду». Наведено результати власних емпіричних досліджень та авторські психодіагностичні та психотерапевтичні методики.

Книга адресована вченим, психологам, психотерапевтам, студентам-психологам та всім, хто цікавиться психотерапією та психологією міжособистісних стосунків.

УДК 159.923.3:316.613.4

ISBN 978-966-285-592-0

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2019

© Колектив авторів, 2019

© Дончик І. М., макет обкладинки, 2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
імені В. Н. КАРАЗІНА

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ КЛІЄНТ-ЦЕНТРОВАНОЇ  
І ЕКСПЕРІМЕНТАЛЬНОЇ ПСИХОТЕРАПІЇ

## **СИНДРОМ «ЕМОЦІЙНОГО ХОЛОДУ» В МІЖСОБИСТІСНИХ СТОСУНКАХ**

**Монографія**

за ред. доктора психологічних наук, професора О. С. Кочаряна

# ЗМІСТ

Замість передмови .....	5
<b>Розділ 1. Психологічна феноменологія «емоційного холоду» .....</b>	<b>8</b>
1.1. Феномен самотності у філософії та психології .....	9
1.2. Міжособистісна співзалежність .....	15
1.3. Страх психологічної інтимності .....	19
1.4. Залежна любов та токсичне кохання .....	23
1.5. Теорія прихильності .....	45
1.6. Соціокультурні феномени «емоційного холоду» в міжособистісних стосунках .....	48
<b>Розділ 2. Особливості структурної організації синдрому «емоційного холоду» .....</b>	<b>52</b>
2.1. Триангулярна структура емоційності в міжособистісних стосунках .....	55
2.2. Стельові характеристики емоційної сфери особистості жінок із синдромом «емоційного холоду» .....	58
2.3. Психосемантичні особливості синдрому «емоційного холоду» .....	65
2.4. Сприйняття власного тіла у жінок із синдромом «емоційного холоду» .....	76
<b>Розділ 3. Психологічні чинники сімейної соціалізації в жінок із синдромом «емоційного холоду» .....</b>	<b>85</b>
3.1. Стель виховання жінок із синдромом «емоційного холоду» .....	85
3.2. Психосемантична структура стосунків із батьками у жінок із синдромом «емоційного холоду» .....	96
3.3. Особливості структури батьківської сім'ї та ранніх спогадів у жінок із синдромом «емоційного холоду» .....	101
3.4. Особливості структури особистості жінок із синдромом «емоційного холоду» .....	108

<b>Розділ 4. Роль синдрому «емоційного холоду» в порушеннях міжособистісних стосунків</b> .....	118
4.1. Особливості сприйняття чоловіків жінками із синдромом «емоційного холоду».....	122
4.2. Особливості інтерактивних партнерських стосунків.....	124
4.3. Особливості подружньої взаємодії.....	140
4.4. Особливості переживання розлучення у жінок із синдромом «емоційного холоду».....	147
<b>Розділ 5. Психодіагностика феноменів «емоційного холоду»</b> .....	151
5.1. Психологічна діагностика феномену самотності.....	152
5.2. Методики психодіагностики міжособистісної залежності.....	157
5.3. Психологічна діагностика страху психологічної інтимності.....	173
5.4. Діагностика токсичної любові та залежності у подружніх стосунках.....	180
5.5. Визначення типу прихильності у близьких стосунках.....	188
5.6. Діагностика стилю побудування міжособистісних стосунків.....	198
<b>Розділ 6. Психотерапія та психокорекція синдрому «емоційного холоду»</b> .....	217
6.1. Психотерапія синдрому «емоційного холоду» в клієнт-центрованому підході.....	217
6.2. Психотерапія партнерських стосунків.....	222
6.3. Гомосексуальність: аналіз випадку в контексті синдрому «емоційного холоду».....	231
<b>Додатки</b> .....	241
<b>Список використаної літератури</b> .....	256

## ЗАМІСТЬ ПЕРЕДМОВИ

Світ утопає в багатозначності символізму – настільки багато слів, що справжні відчуття і переживання загубилися. У Псалмі 115 царя Давида прямо говорить: «кожна людина – марнота». Реальність не в слові, реальність – в переживанні. До Господа звертаються пісню, а не словом. У пісні переживання, в слові, перенасиченому сенсами, – втрата визначеності реальністю. Слово не представляє плотську реальність, а подвоює її, відривається від живої реальності. Дивну здатність слова творити свою особливу реальність показали Ноам Хомський і Хіларі Патнем. Перший змодельював фразу, яка з'явилася зразком безглуздя. Ця фраза звучить так: «Безбарвні зелені ідеї люто сплять». Але Хіларі Патнем сповна осмислив цю фразу: ідеї можуть бути «зеленими», тобто незрілими, безбарвними, непомітними, не звертати уваги на себе; ідеї можуть «спати», тобто не діяти; а «люто сплять» означає бути такими, щоб їх не збудити. Існуванням поступається місце Суті, Художник програє Філософові. Коли щастя не в житті, а за ним (над ним, поза ним тощо), тоді і говорить Філософ. Але Радість життя – це радість дитяти, поглиненого самим процесом життя, це розчинення в ньому, а не пошук його сенсу з позиції Філософа.

Повернення переживання пов'язане з поверненням Тіла і Сексуальності в культурний дискурс. «Затиснуте» Тіло просилося на свободу. Фактично першим в європейській традиції цей рух ініціював Вільгельм Райх, що створив соціальну і психологічну «сексуальну утопію»: лише вільні геніталії і живі є гарантією щастя і відсутності тоталітарних режимів. Олександр Лоуен, учень В. Райха, створив більш близьку нам культурно «утопію звільненого серця» – відкрите серце – запорука щастя.

Думається, що розривати частини тіла особливо важливі і більш друкторядні не дуже хороша ідея. Жінка може прийняти чоловіка, «поклавши» його собі на груди. Вона стає Мамою («жінка-мати»), а він її дитям. Це безпечний, але дуже непродуктивний модус стосунків. Тому лише відкрите серце не забезпечує тотального занурення жінки в Жіноче. Якщо ж жінка «пропускає» чоловіка крізь геніталії, він зовсім не обов'язково не «застрягне» в них.

Наукове видання

Кочарян Олександр Суренович  
Терещенко Надія Миколаївна  
Фролова Євгенія Валеріївна  
Жидко Максим Євгенович  
Доценко Олександра Юріївна  
Коцюба Ганна Олександрівна

## СИНДРОМ «ЕМОЦІЙНОГО ХОЛОДУ» В МІЖСОБИСТІСНИХ СТОСУНКАХ

Монографія

за ред. доктора психологічних наук, професора О. С. Кочаряна

Коректор *О. В. Пікалова*

Комп'ютерне верстання *Н. О. Ваніна*

Макет обкладинки *І. М. Дончик*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 13,95. Наклад 300 пр. Зам. № 62/18.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,  
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009

Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна  
Тел. 705-24-32

Надруковано з готових оригінал-макетів у ФОП Білетченко В. В.  
Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.

Запис № 24800170000033936 від 20.03.2001.

Україна, 61136, м. Харків, вул. Героїв Праці, б.33, кв.209.